

Література

1. Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування / О.О. Бейдик. - К. : Альтерпрес, 2001. - 234 с.
2. Бондаренко М.П. Туристичний сектор економіки України: реалії та перспективи. Економіка і прогнозування / М.П.Бондаренко // Науковий журнал; Ін-т екон. та прогнозів. НАН України. – 2011. – № 1. – 160 с. – ISSN 1605–7988 – С. 104 – 119.
3. Кифяк В.Ф. Організація туризму : Навч. посібник / В.Ф.Кифяк. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2008. – 334 с.

УДК 911.3.

Т.Ю.ЛУЖАНСЬКА, В.Ю. ДЕРКАЧ, О.ПІТКОВ'ЯТ
Мукачівський державний університет

РОЛЬ КУЛЬТУРНО-РОЗВАЖАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У сучасній інтерпретації, культурний ландшафт має властивість універсальності, автентичності та цілісності як об'єкт культурної і природної спадщини. Основні туристичні ресурси Італії - гори, озера та культурні та історичні цінності, в першу чергу, залучають іноземців, а не місцевих туристів. Серед головних мотивів прибуття в країну 45% іноземних гостей відзначають її культурно-історичні цінності, 43% - клімат, 27% - природу і близько 30% - поєднання всіх попередніх [3].

Культурно-розважальні тури є популярними в усьому світі. Їх тривалість складає зазвичай 2-4 дні. Найпоширенішими розважальними турами є "тури в кінці тижня". Деякі тури, які передбачають відвідування тематичних розваг, мають тривалість 5-7 днів. Основні програми екскурсійні та розважальні. Екскурсія, як правило, надається одна - оглядова по місту. Один з видів послуг на таких турах - участь у фестивальных програмах, святкових заходах, що проходять в місці відпочинку. Вечірні заходи розважального характеру, як правило, обов'язкові (ресторан, спеціальний концерт і т.п.) [1].

Відпочинок в поєднанні з розвагами переважає серед інших цілей подорожей і формує найбільш масові туристські потоки у світі. Вони зароджуються в країнах Європи, Північної Америки, Азіатсько-Тихоокеанського регіону і одночасно тяжіють до цих же регіонів. Центрами розваг все частіше стають курортні райони, що привертають тисячі людей для відпочинку та лікування. Всесвітньо відомими центрами розважального туризму стали міста-курорти Майамі, Монте-Карло, Сан -Дієго.

Розваги в туристичній поїздці можуть бути пов'язані з відвідуванням різних заходів (спортивні змагання, фестивалі, конкурси, шоу, карнавали) та установ (магазини, басейни, кінотеатри, тематичні парки і парки атракціонів, казино).

В даний час розваги перетворилися з світовою індустрією з величезними, швидко зростаючими доходами. Особливе місце в цій індустрії займають **тематичні парки**. Центри розваг, організованих у формі тематичного парку, розвиваються в США, Франції, Іспанії, Нідерландах, Данії, Німеччині,

Великобританії, Японії, Китаї, Австралії. Популярність тематичних парків зростає. За рік парки США відвідує понад 90 млн. осіб, а доходи сягають майже 3 млрд. доларів. Європейські тематичні парки беруть на рік близько 60 млн. гостей (доходи - 1,8 млрд. дол.) За рік Європейський Діснейленд приймає відвідувачів в 2 рази більше, ніж Лувр і Ейфелева вежа [3].

Паркова дозвіллева сфера становить значний сегмент «загальної» культурно-дозвіллевої сфери, що має свою специфіку: надає можливість людині спілкуватися з природою, відчувати благотворний вплив паркового середовища, вільно обирати види занять і змінювати їх. Для реалізації сучасних рекреаційних технологій в парках існує розгалужена система: це і доріжки для прогулянок, пляжі, солярії, павільйони, використовуються всі природні можливості парку, а також тенісні корти, кінний спорт. Набула поширення тенденція перетворення багатьох парків у великі рекреаційні центри з широким спектром послуг.

Характерними для деяких парків світу стали такі види рекреаційної діяльності: пішохідний туризм, плавання, рибна ловля, прогулянки на велосипедах, мисливство, кінний туризм, спуск по річковим порогам, річкові прогулянки, екскурсії-спостереження за дикою природою, короткі туристичні маршрути та інші.

На сьогодні значна увага приділяється *парковій культурі*, переорієнтацію та удосконалення діяльності існуючої мережі. Крім тихого відпочинку, фізкультурно-спортивних заходів можуть функціонувати клуби, виставки, заклади харчування та торгівлі, проводяться масові заходи (фестивалі, ярмарки, концерти) [2].

Порівняно нещодавно (два десятиліття) з'явився такий вид як *аквапарки* - центри дозвілля з розширеними функціями, що забезпечують різні можливості для відпочинку і оздоровлення, розваг. Перевагою таких парків є: широкий діапазон дозвіллевих і супутніх послуг, демократичність (доступність різним категоріям відвідувачів), поєднання в єдиному комплексі споруд дозвіллевих, культурних і розважальних функцій. Функціонально-технологічна структура аквапарків будується з врахуванням основних напрямків дозвіллевої діяльності - з секторами рухомих ігор і розваг; технічних атракціонів; логічних і ділових ігор; оздоровчих процедур; дозвіллевих церемоній; театралізованих видовищ. Запроваджуються різні програми, що об'єднують всі спеціалізовані сектори і зони, надають можливість відвідувачу здійснити власну мікропрограму, яка відповідає його віку, соціальному статусу і платоспроможності.

Як свідчить зарубіжний досвід, поліфункціональна діяльність парків забезпечує населенню широкий і вільний вибір різноманітних форм проведення дозвілля та фізичного відпочинку, сприяє збагаченню життєвого досвіду, розвиває індивідуальні здібності, допомагає накопиченню інтелектуального потенціалу. У цьому неповторна особливість діяльності парків, причина їх зростаючої популярності у широких верств населення, посилення значення їх ролі в соціально-дозвіллевій сфері.

Література

1. Гуляев В.Г. Организация туристской деятельности : Учеб. пособие / В.Г.Гуляев. – М., 2006.- 156 с.
2. Кузьмук О. Культурний туризм як інструмент формування національної ідентичності [Електронний ресурс] / О. Кузьмук. - Режим доступу : http://tourlib.net/statti_ukr/kuzmuk.htm.
3. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Ганич Н. М. Міжнародний туризм і сфера послуг : Підручник / М. П.Мальська, Н. В.Антонюк, Н. М. Ганич. – К. : Знання, 2008. – 661 с.

УДК 911.3

Л.Ю. МАТВІЙЧУК, М.І. ЛЕПКИЙ
Луцький національний технічний університет

РОЛЬ ПАРКІВ У РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

В Україні створено 11 національних природних парків, 4 біосферних заповідники, 16 природних заповідників, численні дендропарки, пам'ятники садово-паркового мистецтва. Найбільш відомими є Асканія-Нова (Херсонська область, кінець XIX в.), Шацький національний природний парк (Волинська область), дендрологічні парки - «Софіївка» (Черкаська область), «Олександрія» (Київська область), Тростянецький дендропарк (Чернігівська область), а також пам'ятники природи - Скелі Довбуша на Івано-Франківщині і Львівщині, Кам'яні Могили в Запорізькій області [2].

Значення паркового мистецтва в системі культури величезне. *По-перше*, сади і парки - це витвір культури минулого, причому зразок синтезу різних мистецтв. Це місце спілкування людини як з природою, так і з творами мистецтва. *По-друге*, це продукт цивілізації, відображення рівня досягнень не тільки в галузі ландшафтної архітектури, а й рівня естетичного розвитку людства, способів світогляду і сприйняття самої людини у світі [3].

До найпопулярніших парків в Україні належать:

1. *Парк імені Івана Франка.* Один з центральних парків Львова, розташований перед головним корпусом університету ім. Івана Франка (будівля колишнього Галицького сейму). У парку ростуть одні з найстаріших в Україні дерева: платан західний, бук, каштан, трьохсотлітні дуби, велетенські ясени. Серед екзотів з Північної Америки, Далекого Сходу, Середземномор'я - тюльпанове дерево, маньчжурська аралія, катальпа, оцтове дерево, золотий дощ звичайний, магнолія, деревоподібна гортензія, японська айва. Вважається найстарішим міським парком в Україні і занесений до Списку світової культурної спадщини ЮНЕСКО.

2. *Центральний міський парк Вінниці.* На території парку розташовані численні пам'ятники (М. Горькому біля центрального входу, воїнам-афганцям, січовим стрільцям, загиблим міліціонерам), а також «Алея славетних земляків», працюють об'єкти дозвілля і відпочинку: кіноконцертний зал «Райдуга», стадіон, ковзанка, міський планетарій, численні атракціони й ігрові автомати.